

вчених; організація науково-дослідної роботи студентів та ін. Нині університет – провідний науково-освітній центр, відомий своїми науковими школами, чиї студії стали духовним надбанням нації, посівши помітне місце у міжнародному науковому просторі. На високому рівні розвивається наука, у тому числі й студентська, про здобутки яких регулярно повідомляє веб-сайт.

Поряд із науковою роботою та вихованням ринкового економічного мислення в університеті вдосконалюється національно-патріотичне виховання, продовжуються славні спортивні та соціокультурні традиції. Професорсько-викладацький колектив формує у студентів гуманістичну мораль, глибокі патріотичні та громадянські почуття, вчить їх визначати й поважати національні пріоритети українського народу. Половину 50-річного шляху університету пройдено в умовах незалежності Української держави, шляху тривалого еволюційного розвитку та революційних трансформацій, що характерні не лише для останніх років, а й більш як півстолітнього досвіду формування його історії, шляху, позначеного усвідомленням власної ролі та ідеї ствердження, потужного впливу на сучасне суспільство, потребою плекання людей для розбудови демократії та прогресу. Саме тому такими важливими для історії закладу стали останні роки випробувань і гартувань. Як свідчать матеріали веб-сайту, неодноразово університет підставляв плече своїм випускникам, які ні на мить не сумнівалися у потребі захисту України. Університет не зволікав, з ініціативи ректора одразу ж підтримав студентів, які 21 листопада 2013 р. першими вийшли на акції протесту проти згорання процесу євроінтеграції на Майдан. Університет довів не словом, а справами, що виконує місію духовного стрижня для нації.

За матеріалами веб-сайту, іншими джерелами логічним є висновок, що в умовах розвитку університетської освіти і трансформації українського суспільства, вагомим є формування освіченої та повноцінної особистості і розуміння того, що без усвідомлення аналізу основних етапів розвитку українських освітніх традицій, без вивчення професійного досвіду багатьох поколінь академічної спільноти, без осмислення національного світогляду, національних традицій як траєкторії життя нашої нації, неможливо правильно зрозуміти сучасні світові інтеграційні зміни та глобалізаційні процеси в українському суспільстві та в процесі державотворення.

Джерела та література

1. Тернопільський національний економічний університет: професіоналізм, престиж, поступ / Ювілейне видання. – Львів: Українська академія друкарства, 2016. – 488 с.

Олександр Дзьобань
м. Харків

ПРОБЛЕМА КОМУНІКАЦІЙ У СУЧАСНОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ

Розвиток інформаційних комунікацій та інформаційно-комунікаційних технологій здійснювався в соціумі по лінії їх ускладнення й диверсифікації у вигляді послідовного переходу від простих моделей до складних. Поява

професійних способів інформаційно-комунікативної дії пов'язана з розвитком соціальних відносин. До середини ХХ століття склалися основні моделі інформаційних комунікацій, які можна назвати класичними, оскільки всі вони мають яскраво виражену соціальну обумовленість.

Поняття інформаційна комунікація – складний культурно-історичний феномен, за яким легко вгадуються ті або інші суспільні потреби, світоглядні принципи й ціннісні орієнтації, що дозволяє визначити інформаційно-комунікаційні технології як соціально обумовлену сукупність інтегрованих прийомів і методів інформаційно-комунікативної дії, технічних і програмних засобів, які використовуються в процесі обміну продуктами матеріальної й духовної діяльності і взаємодії між індивідами, соціальними прошарками і групами, з метою збору, обробки, зберігання, розповсюдження, відображення і використання інформації для регуляції й управління процесами життєдіяльності.

Дослідження статусу й місця сучасних інформаційних комунікацій в соціально-економічній сфері дозволяє вести мову про існування тенденцій, котрі пов'язані з процесами вертикальної дезінтеграції. Це забезпечується за допомогою достатньо складної інфраструктури комунікацій і комп'ютерного устаткування, яка і дозволяє забезпечувати контроль і координацію діяльності. Інформаційно-комунікативні технології, тут використовуються як інструмент вирішення складних проблем корпорацій в умовах сучасного глобалізованого ринку. Використання цього інструменту дає суперечливі результати з точки зору використання різних моделей інформаційних комунікацій. Поява нових соціальних прошарків веде до зростання рівня складності соціальних відносин, що виявляється в сучасних інформаційних конфліктах і з необхідністю веде до урахування й використання всіх семіотичних аспектів інформації: знакового, смислового й прагматичного.

З іншого боку, процес комунікаційної модифікації інформації в інформаційно-комунікаційних каналах може мати негативні наслідки як для окремої особистості, так і для суспільства.

Використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у сфері культури суттєво підвищує інтенсивний інформаційний обмін. У той же час, перетворення інформації в товар призводить до того, що товарні відносини неминуче розповсюджуються на сферу культури. Йде нерівномірний розподіл у світі наукових і культурних центрів. Виникає багато суперечливих оцінок з питання якості споживаної інформації. Можна вести мову про факт глобального впливу сучасних інформаційно-комунікаційних технологій більшою мірою на рівні деяких специфічних контекстів, аніж на загальному рівні суспільної свідомості.

У сучасному світі бурхливого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, методів інформаційних впливів багато чого залежить як від суб'єктів інформаційно-комунікативної дії, так і від характеру соціальних відносин між цими суб'єктами. Діяльність суб'єктів інформування в сучасному світі зрештою визначатиметься соціальними чинниками. Шляхи розвитку інформатизації суспільства виявляються пов'язаними з труднощами, які призводять до конфліктів, але ці конфлікти зазвичай породжені не тільки технічними проблемами інформатизації або комунікації.

Це насамперед проблеми самого суспільства, й для їхнього розв'язання необхідними є зусилля у соціальній сфері.

Нові інформаційно-комунікаційні технології створюють унікальні можливості прямого діалогу між людьми практично незалежно від ситуації і їх фізичного місцезнаходження. Але з іншого боку, інформаційно-комунікаційні технології можуть не тільки полегшувати комунікацію, але й внаслідок своєї інструментальної природи її ускладнювати. Симбіоз інформаційно-комунікаційних і соціальних технологій в сукупності з використанням можливостей сучасних біотехнологій несе потенціал, здатний зруйнувати багато конститутивних елементів у традиційній структурі людського досвіду, поставити його під контроль, а в перспективі і зовсім замінити його. Це у свою чергу може призвести до зміни глибинних механізмів, що формують самосвідомість людини. Тому в сучасному світі бурхливого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, методів інформаційної дії виникає необхідність поглиблення розуміння філософського принципу гуманізму.

У країнах перехідного типу, до яких належить й Україна, інформаційний складник відіграє особливу роль у державному управлінні перехідними перетвореннями. Інформаційна політика влади може як сприяти швидкому встановленню нових соціальних порядків, так і деформувати демократичну спрямованість соціально-політичного процесу. Аналіз місця й ролі інформаційно-комунікаційних технологій у соціальних відносинах в сучасній Україні свідчить, що розвиток моделей інформаційно-комунікаційних технологій в 90-і роки (часи становлення української державності) був багато в чому детермінований процесами глобального транзиту варіантів інституціалізації сфери суспільних відносин. Розвиток шляхом технократичної медіатизації (з допомогою тільки програмно-технічних засобів і інформаційно-комунікаційних технологій, симуляцій), модифікацій інформації або перетворення її в зону владно-дисциплінарного контролю робить вельми проблематичним розвиток інформаційно-комунікаційних технологій як інструменту інституціалізації сфери суспільних відносин, як засобу забезпечення інформаційної безпеки й створення позитивної репутації України на міжнародній арені.

Руслан Гула
м. Полтава

ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО В ПРОЦЕСАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Наприкінці ХХ ст. категорії «глобальний», «глобалізація», «глобальні процеси», «глобалізм», «глобалістика» поширювались в науковому дискурсі настільки швидко, що наблизились до філософських категорій «єдине», «загальне», «глобальний не лише – планетарний, ... а – всеохоплюючий, універсальний, загальний» [1, с. 120]. Термін «глобалізація» виник у 80-х рр., його вперше вжив Теодор Левітт, для позначення світового ринку товарів та послуг, виникнення якого ознаменувала економічна діяльність транснаціональних корпорацій. Адаптував це поняття для загальнонаукового використання Р. Робертсон, який визначив розвиток глобалізації як двоєдиний процес перетворення загального в окреме і перетворення